

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilov avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . 5.— „
četrt leta . . . 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prihodnja številka „Učiteljskega Tovariša“ izide dne 29. januarja 1915.

V smislu sklepa upravnega sveta z dne 6. januarja 1915 sklicujemo

X. izredni občni zbor

Učiteljske tiskarne v Ljubljani, registrirane zadrage z omejeno zavezo, na dan

2. februarja 1915

ob 1/2 11. uri dopoldne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Dnevni red:

I. Sprememba pravil.

II. Slučajnosti.

Ljubljana, 7. januarja 1915

Predsednik: Član upravnega sveta: Juraj Režek, s. r. Kristijan Engelman, s. r.

V petinpetdeseto leto.

Nas list stopa z današnjo številko v svoj petinpetdeseti letnik. Koliko je bilo napa, dela in žrtev v tej dolgi dobi — to ve le tisti, kdor je bil z nami dlje časa v kakršnikoli zvezi. Težka so bila vsa ta leta, najtežji časi so prišli sedaj. Ali nad usodo slovenskega šolstva in učiteljstva nismo obupavali nikoli in ne obupujemo nitisedaj. Ko minejo grozote sedanje vojne, ki trpi pod nje veherentno silo vsa naša domovina, tedaj zavladajo zopet normalne razmere, tedaj pride doba mirnega kulturnega in gospodarskega dela, ki zaceli rane ter prinese duševnim silam svobodo razvoja in tekmovanja na kulturnem polju.

Ker smo v sedanjih dobi ob žrtvah vsi enako udeleženi, mora tudi pozneje v dobi miru vladati načelo enakosti. Nihče ne stoji nad drugim in ne živi na škodo drugega — ampak na temelju enakopravnosti uveljavljaj drug poleg drugega svoje kulturne in gospodarske potrebe in zahteve!

Šolo čakajo v bodočnosti velike naloge. Treba bo poprijeti za delo s podvojeno silo, da nadomestimo preprečeno in zamujeno. Zmaga orožja je le tedaj popolna, ako in kadar padejo vsi meči in nožnice, se zasvetijo lemeži v oplojeni zemlji in se odpro širom vrata šol: orožje kulturnega dela se bliska v solncu svobode!

Zato pa ne omahujmo, ampak stojmo trdno in glejmo navzgor in naprej!

Da bo mogoče tudi nam vršiti svojo nalogo, ki je v tem času toliko težja in odgovornejša, moramo imeti zadostne podpore tako od naročnikov kakor od sotrudnikov. Vsak mora delati in žrtvovati za dva druga. Prijatelje prosimo, naj skrbijo, da se naš list razširi. Rabimo plačujočih naročnikov, ker nimamo nobenih zakladov, da bi zajemali iz njih. Vse, kar smo in kar imamo, smo si dali sami. Uverjeni smo, da nihče ne odpade sedaj, ko goré nad našo zemljo silni plameni, ki se v njih izkuša prijateljstvo in zvestoba!

Vojna.

JUNAKOV GROB.

Fran Kuhar.

Oj, ta soldaški boben, ta bo meni vel'ki zvon. Oj, ta mi bo zazvonil, kadar jaz umrl bom.

Kadarkoli smo peli to staro našo narodno, a Tebi toli priljubljeno pesem, tedaj pač ni domneval nihče izmed nas, da se bodo besede njene tako kmalu obistinitile nad Teboj. Ko sva se letos meseca maja skupno udeležila tečaja za šolske vrte v Zalogu in si mi na Marijinem trgu v Ljubljani zadnjikrat podal desnico, pač nisem slutil, da Ti bom v nekaj mesecih pisal te vrstice v spomin.

Poslušen pozivu sivolasega vladarja, je odšel tovariš Fran Kuhar koncem julija t. l. k svojemu vojaškemu krdelu, ki je bil z njim poslan na južno bojišče. Tam ga je dne 27. novembra t. l. zjutraj dohitela smrt. Padel je na 802 m visokem srbskem hribu Suvor na črti Valjevo-Gornji Milanovac. Ranjen je bil že v levo nogo pod kolenom, imel je že prestreljeno roko, a še ni hotel iti nazaj med ranjence. Tovariši-častniki so ga svarili in mu prigovarjali, naj ostane zadaj, ker se je že komaj premikal naprej, a ni jih hotel slušati, nakar je dobil strel naravnost v srce in bil takoj mrtev.

Rodil se je pokojnik dne 3. januarja 1880. leta pri D. M. v Polju. Oče mu je bil ondotni nadučitelj Blaž Kuhar, ki se je leta 1883. v Ljubljani ponesrečil in še isto leto umrl. Po dovršenih študijah je nastopil Fran Kuhar svojo prvo učiteljsko službo v Kapelah pri Brežicah, odkoder je odšel k Sv. Antonu nad Rajhenburgom. Pozneje se je preselil na Kranjsko, kjer je služboval v St. Gotardu pri Trojanah, Domžalah in nazadnje v Pirničah pri Mežvodah. Bil je izvrsten učitelj ter je v šoli dosegal izborne uspehe. Živo se še spominjam, s kakim veseljem in ponosom mi je kazal pismene izdelke svojih učencev, ko sem ga nekoč med šolskim letom posetil v St. Gotardu. Nisem se mogel načuditi, da je mogel doseči toliko na gorski enorazrednici, kjer se je moral poleg velikega števila šolskih otrok tudi zaradi razsežnosti šolskega okoliša in neugodnih terenskih razmer predvsem boriti s slabim šolskim obiskom. In vendar mi je pozneje večkrat zatrjeval, da je baš v St. Gotardu preživel najlepše čase. Služboval je tu skup z župnikom-pesnikom Antonom Hribarjem, tu si je tudi izbral iz znane rodovine Novakove na Trojanah družico življenja, Marico. Iz tega zakona je izšlo petero otrok, od katerih danes še štirje žive.

A kratko sijale so zvezde prijazne, v sanjah prijetnih ga zibal je up.

Ljubezniva soproga mu je jela bolehati na boleznih, ki jo še danes priklepa na bolniško posteljo, in pokojnik je moral v podvojeni meri okušati grenkost ubranega kruha, ki ga jemo slovenski učitelji!

Kot vojak je bil Fran Kuhar enoletni prostovoljec pri Belgijcih v Ljubljani, pozneje je bil kot poročnik prestavljen k 47. pehotnemu polku v Gorico, sedaj pa je bil pri črnovojniškem pohodnem bataljonu

št. 2/29. Kako ljutih bojov se je udeleževal na čelu svojega vojaškega oddelka, izpričuje zadnja dopisnica, ki jo je pisal dne 16. novembra 1914 svojemu bratu Antonu, učitelju v Trbovljah. Tam mu poroča, da so ostali od 2. stotnije nazadnje še sam častnik in štirje možje. Nekaj dni pozneje je tudi on prelil svojo srčno kri za cesarja in domovino. V vasi Planica, oddaljeni dve uri od Valjeva, so ga pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

Ko pa so ga njegovi bojni tovariši položili v prerani grob, tedaj je v daljni slovenski zemlji zaplakala bolna njegova soproga, zaplakala je čvetero nedolžnih sirot, preko srbskih poljan pa so zaveli ledeno-mrzli vetrovi, ki so prinašali od slovenskih gora zadnji refren njemu toli priljubljene pesmi:

Oj, ti gorenjski fantje bodo pokopali me.

Vsi bodo me spemili na zelene travnike.

V miru počivaj, slovenski učitelj-junak! Pograjec.

Padli slovenski učitelji.

PADLI UČITELJSKI TOVARIŠ.

Tovariš Andrej Čok, učitelj v Trstu, ki je sedaj v srbskem ujetništvu, objavlja z datumom 24. decembra preš. l. v »Eдинosti« z dne 4. t. m., št. 4, z južnega bojišča med drugimi vestmi tudi to:

Imel sem prijatelja, L e o n o w a t z se je imenoval in je bil ravnatelj meščanske šole v malem mestu zapadne Galicije. Že v Pulju se je veselil, da ni v Galiciji in da je bolje vendarle v Srbiji.

»Domovina moja je težko izkušana«, mi je rekel in za ženo se je bal, da se ji kaj ne zgodi. Še bolj vesel je bil, ko je v Srbiji postal »ordonanc«, prenašalec povelj in ukazov. Siromak, morda je to bila njegova nesreča. Po čisto odprtem polju je moral do poveljnika bližnjega polka. Kroglja ga je zadela ravno v srce. Naj bi mu bila lahka vroča balkanska tla, na katerih je večkrat sanjal o srečni bodočnosti svoje domovine Poljske!

Tovarišu F u r l a n u iz Studenega pri Postojni se je tudi zdelo, da je manj nevarno biti »ordonanc«, kot se boriti. Padel je, izvršujoč vestno povelje, ki mu je bilo dano. Nedaleč od Županjca ob Ljgu, pritoku Kolubare, počiva na koruznem polju.

Poljaku in Slovencu ob strani omenjam tudi B u d k o v i č a, hrvatskega učitelja iz Istre. Mlad, poln nad in idealov — saj smo o njih govorili v kraljevskih toplicah Kobiljači — je padel na nekem griču blizu Arangelovca. Tovariš Š e s t a n, tudi istrski učitelj, mi je prinesel vse, kar je dobil v pokojnikovih žepih. Pogledal je v stran, ko mi je izročil listnico, v kateri je bila slika pokojnikove zaročenke. Bal se je, da bi opazil solze v njegovih očeh. Šestane! Morda si opazil, da sem se ozrl jaz v nasprotno stran...

Tako tovariš Čok. — Mi dostavljamo tem besedam: Bodí vam, vrli junaški tovariši-vojniki in dragi naši bratje, počitek sladak v daljni zemlji! Dali ste domovini svojo najdražjo last — svoje življenje! Slava vašemu spominu!

AVSTRIJSKI UČITELJI V VOJNI.

»Deutsch-österreichische Lehrer-Zeitung« pravi v svoji 1. letošnji številki z dne 1. t. m., da smemo po uradni statistiki število avstrijskega ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva računati okroglo na 100.000. Od tega števila odpade na ženske učne osebe 20.000, torej ostane 80.000 moških učnih oseb. — Kolikor kažejo izkazi iz posameznih dežel, je v vojni 25% učiteljev, to je 20.000 mož. To je primeroma visoko število, ker so drugi stanovi dali mnogo manj vojakov. Vzrok temu je dejstvo, da mora vsak, ki se hoče posvetiti učiteljskemu stanu, takoj ob vstopu na učiteljsko dokazati z zdravniškim izpovedalom svojo telesno usposobljenost. — Od avstrijskih učiteljev-vojakov jih je do sedaj padlo okroglo 800, število ranjenecv je pa veliko večje.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Državni proračun bo v kratkem objavljen potom cesarske odredbe. In sicer bo le provizoričen proračun, ki bo obsegal dobo od 1. jan. do 30. junija l. 1915. Kakih novih posojil v tem proračunu ne bo. Ravno tako ne bo proračun to pot sestavljen v podrobnostih, ampak le v okroglih vsotah, ki bodo krile glavne postavke.

KOLIKO ČASA BO TRAJALA VOJNA?

Iz Budimpešte pišejo dunajski »Zeit«: Neki tukajšnji tednik je več ogrskih osebnosti vprašal: »Koliko časa bo še trajala vojna?« Odgovori so dovolj zanimivi. Višji župan Barczy sodi, da se mora končati vojna še pred prvim polletjem 1915. Bančni ravnatelj tajni svetnik Lanczy trdi, da ni dovolj moder, da odgovori na vprašanje, a resen je dovolj, da na vprašanje ne more odgovoriti. Vsekakor izjavlja, Avstro-Ogrska se more več časa vojskovati, kakor druge države, ker se o naši sposobnosti ne more dvomiti. Bivši pravosodni minister Polonyi zaupa Hindenburgu, ki ga ne smatra le za najboljšega vojskovodjo sedanosti, marveč za največjega vojskovodjo vseh časov. Izvaja: »Zaupajoč Hindenburgovemu geniju, upam na hiter in zmagovit konec. — Tudi na Dunaju znani stari gledališki igravec Ujhazy sodi jako skeptično: »Ta vojna se sploh ne bo končala. Kdo vraga bo zahteval mir? Nobena država ni do-

volj srčna, da odkrito prizna, da je že sita vojne.« Najbolj veselo je odgovoril pisatelj Marton, ki ni, kakor večina, odgovoril na vprašanje s protivprašanjem: »Sem li prerok?« marveč je jasno in odločno izrazil: »Ta vojna more trajati najdlje še dva meseca — ker dlje časa ne vzdrže več moje finančne razmere.«

ASTRIJSKA RDEČA KNJIGA.
Z Dunaja poročajo: Zunanje ministrstvo pripravlja zbirko diplomatskih dokumentov, ki pojasnjujejo stališče in vlogo monarhije pri sedanjem evropskem konfliktu. Publikacija izide kot »rdeča knjiga«.

BREZPLAČNO PREVAŽANJE DARIL ZA »RDEČI KRIŽ«.

S takojšnjo veljavnostjo do preklica, najdalje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh, v obratu c. kr. avstrijskih državnih železnic stoječih normalno in ozkotirnih progah za darila, ki se oddajo za »Rdeči križ« kot brzovozno ali vozno blago, brezplačno prevažanje pod naslednjimi pogoji: 1. Olajšava velja za blago, ki je pripravno za osebno uporabo ranjenih ali bolnih vojakov in za potreščine v bolnicah. Vse predmete, ki očitvidno nimajo teh lastnosti, izključijo odpotšilne postaje od te olajšave. 2. Kot prejemnika pošiljatev morata biti napisana v voznih listih Avstrijska družba »Rdečega križa« na Dunaju ali društvo avstrijske družbe »Rdečega križa«. Društva se nazivljajo: Deželno pomožno društvo Rdečega križa, Gospejno pomočno društvo Rdečega križa, Deželno in gospejno pomožno društvo Rdečega križa, itd. 3. Označbi vsebine v voznih listih mora biti že pri oddaji pripisan pristavek: »Prostovoljna darila za Rdeči križ«. 4. Predujmi in povzeta po dohodu so izključena pri posluževanju te olajšave. Podrobna pojasnila dajejo postaje.

OPROSTITEV OD ČRNOVOJNIŠKE SLUŽBE NA OGRSKEM.

Listi poročajo: Poljedelski minister baron Ghillany je izdal naredbo, ki je pozvala oblasti, da predlože do 5. januarja 1915 imena vseh onih črnovojnikov, rojenih v letih 1873. do 1890., ki so nujno potrebni v gospodarskih in poljedelskih institucijah, da se oprostijo vojaške službe.

VOLITVE V OBČINSKE ZASTOPE ODLOŽENE.

Kor. urad poroča: Zaradi obvezne aktivne vojaške službe ne more mnogo moških, ki so upravičeni, udeležiti se volitev v občinske zastope, izvrševati te svoje volilne pravice, dokler so vpoklicani pod orožje. Ker je s tem izključeno od volitev tako znatno število volilcev, bi to utegnilo vplivati na izid volitev ter provzročiti uspehe, ki bi nikakor ne odgovarjali pravi sestavi volilstva. Vrhutega pa aktivno službujoče vojaške osebe tudi nimajo pasivne volilne pravice, tako da bi mnogo občinskih odbornikov, ki so že delovali na polju občinske uprave, ne moglo biti iznova poklicanih na svoja prejšnja mesta. Ta položaj je vlado spodbudil, da je v soglasju z mnogimi tozadevnimi željami, ki so ji došle od prebivalstva samega, deželnim oblastvom, ki pridejo pri tem v poštev, poslala primerna navodila glede odložitve volitev v občinske zastope, ki bi se po določbah občinskih redov morda imele vršiti.

TRAGIKA OBMEJNIH POKRAJIN.

»Kölnische Volkszeitung« poroča iz Alzacije-Lotaringije: Slučaji, da si stojijo v krvavi borbi na zapadni fronti prijatelji in sorodniki nasproti, so v Alzaciji-Lotaringiji jako številni. Ni je skoro starejše rodovine, ki bi ne imela tam in tu sorodnikov in zancev, in sicer pogosto jako bližnje pripadnike ožjega in širšega rodovinskega kroga. Tako mi je še pred kratkim tožila mati nekega mladega lotarinškega učitelja, ki se nahaja istotako v vojni, da je ne muči samo skrb za njenega edinega sina, ampak predvsem strašna misel, da bi se mogla kdaj srečati v boju njena oba brata, od katerih se nahaja eden v nemški, drugi pa v francoski armadi in sta oba pustila doma ženo in otroke. Da si stojijo nasproti bratanci, to se smatra v Alzaciji že kot nekaj samo ob sebi umljivega. Pred kratkim je prišla mimo neke vojaške železniške čuvajnice četa francoskih ujetnikov. Straža je obstojala večinoma iz samih lotarijskih črnovojnikov. Neki vojak iz Lamberga je zaklical glasno: »Ali ni nobenih lotarinških bratov!« — »Da!« mu je odgovoril nekdo, »jaz

sem sin posestnika A. V. iz Lamberga.« Slučaj je nanesel, da se je med stražo čuvajnice nahajal ravno njegov bratranec. Snidenje je bilo seveda silno iskreno in presrečno. Če bi preiskavali, bi videli v tej vojni še na stotine in tisoče takih slučajev.

MEDNARODNA MIROVNA KONFERENCA V KOPENHAGNU.

Korespondenčni urad poroča: V Kopenhagen sklicana mednarodna mirovna konferenca je določena za 17. in 18. januarja 1915. Časopisje in občinstvo je izključeno od posvetovanj. — V zvezi s konferenco se vrši velika javna manifestacija za mir.

OGRSKI UČITELJI V VOJNI.

Po neki privatni statistiki se mahaja 4906 ogrskih učiteljev na bojiščih. Od teh jih je bilo 206 že ranjenih, 41 jih je padlo.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Šolsko vodstvo v Vipolžih v Brdih 40 K; šola v Ormožu-okolici 154 K + 19 K 67 vin. = 173 K 67 vin.; učiteljstvo obeh ljudskih šol v Spodnji Šiški 15 K; šolska prireditelj v Gorenjem Logatcu 145 K 24 v; prireditelj v Dolenjem Logatcu s sodelovanjem šolske mladine 800 K; šola v Velikih Laščah 800 K; učiteljstvo C. M. šol v Trstu 10 K; učiteljica Ana Somrakova zbirko »Zaveze učiteljev« v Velikih Laščah 12 K; Josip Terčak, šol. voditelj v Ksaveriju, nabral 212 K 95 vin.; učiteljstvo v Ksaveriju nabralo 76 K 40 vin.; učiteljice deklishe šole v Hrastniku namesto cvetk na krsto gospe Umbergerjeve 10 K; nekatere slovenske ljudske šole v Istri (glej notico z Brega med istrskimi vestmi v današnji številki!) 403 K 33 vin.; šolska mladina v Plavah pri Gorici 52 K 22 vin.; skupaj 2750 K 81 vin. V zadnji številki izkazanih . . . K 12634:42 Danes izkazanih . . . K 2750:81 **Doslej nabranih . . . K 15385:23**

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Dvajseti občni zbor „Društva za zgradbo Učiteljskega Konvikta“.

Dne 28. decembra 1914 l. je imelo Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta svoj redni letni občni zbor v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne. Zborovanje je otvoril društveni predsednik tov. Jakob Furlan s prijaznim pozdravom na prisotne. Ko omenja uspešno delovanje društva, poda besedo društvu tajniku tov. Juraju Režku, ki izvaja sledeče:

Slavni občni zbor!

Na današnji dan, v dan nedolžnih otročičev, se je bilo pred 20. leti ustanovilo naše društvo s preblagim namenom, postaviti dom, ki bodi zavetišče osiroteli deci naših tovarišev. Obhajamo torej dvajsetletnico svojega društvenega obstanka. To svojo 20letnico smo hoteli bolj slovesno obhajati in prirediti po krajevnih razmerah tuintam koncerte in veselice, s čigar dohodki naj bi se dvignil naš zgradbeni kapital. Toda mi smo obračali, dogodki časa pa so obrnili vse drugače.

Prišli so žalostni in težki časi za vse avstrijske narode in stanove. Zlobna morilčeva roka je uničila dvoje najblajših src, našega prestolonaslednika in njegovo soprogo, ki sta bila ponos, up in nada vse širne naše Avstrije. Da ob takem položaju ni bilo časa za koncerte in veselice, je pač umevno, s tem pa so nam tudi izostali mnogi dohodki.

Kmalu potem je izbruhnila vojna, in pozabiti smo morali zopet nase, pa misliti, delati in zbirati za hrabre naše vojake. V podporo tem vrlim našim bojovníkom je z ostalimi našimi društvi tudi naše društvo takoj med prvimi prispevalo z zneskom 350 K za »Rdeči križ«.

Pa navzlic vsem tem težkim razmeram smo delali in storili za društvene namene, kakor boste čuli iz blagajnikovega poročila, da se je tudi v tem letu izdatno dvignil naš zgradbeni kapital. K temu pa so nam pripomogli naši stari zavedni člani izmed učiteljstva in naši dobri prijatelji-podporniki. Res je število članov glede na skupno število slovenskega učiteljstva še vedno jako majhno in bi ob nekoliko večji stanovski zavednosti bilo lahko mnogo

boljše, zato pa izrekamo toliko iskrenejšo zahvalo tem zvestim svojim članom.

Med mnogimi dobrotniki svojimi se moramo v prvi vrsti prebvalčno spomniti svojega prebvalnega vladarja, ki je z Najvišjim sklepom z dne 10. julija 1914 milostno odrediti blagovolil, da se iz dohodkov dobrodelne državne loterije našemu društvu izplača znesek 3468 K 65 v. (Slava mu!)

Drugi veliki naš dobrotnik je vele-slavni občinski zastop ljubljanski, ki je bil v svoji javni seji dne 31. decembra 1904 sklenil, da se v podporo našemu društvu skozi 10 let izplača po 500 K, in smo letos izplačana prejeli zadnja dva obroka 1000 K.

Pozabile pa nas niso tudi v tem letu mnoge naše posojilnice in hranilnice, da, celo dve sodni poravnavi po 50 K sta se izvršili našemu društvu v korist.

Lep dohodek nam je prinesel zopet naš »gospodarski program«, le žal, da se ga navzlic vsakoletnim priporočilom tako malo držimo. Tvrdba Grubbauer nas je podprla z lepo vsoto 700 K; njej so se pridružile s precejšnjimi doneski tvrdke: Janko Češnik, Gričar in Mejač, Fr. Ks. Souvan in Marija Tičar. Vse te naše dobrotnike in podpornike kar najtopleje priporočamo našemu učiteljstvu, ker roka umiva roko.

Preskrbeli smo naši mladini tudi letos za duševno hrano dobro berivo, ker smo založili in izdali Ivo Troštove zbrane spise »Moja setev« I. zvezek, v tisku pa je že tudi njegov II. zvezek in A. Rapetov IV. in V. zvezek. Naši krajni šolski sveti in šolska vodstva pa naj poskrbe, da pridejo ti spisi naši mladini v roke v čim večjem številu. Natisniti smo dali v 10.000 izvodih tudi Janko Žirovnikove »Narodne pesmi« III. zvezek, ki jih naša šolska in odrasla mladina tako rada prebira in prepeva.

Razpisali smo tudi z ozirom na sedanje vojne dogodke dvoje pisateljskih nagrad po 150 K in 100 K z namenom, zbu-jati v slovenski mladini patriotični čut ter ljubezen do cesarja in domovine, poveljčevati junaštvo naših vojakov, navduševati za stalno slogo med avstrijskimi narodi. Prejeli smo 7 tekmovalnih spisov, ki se bodo dali v presojo za to odbranemu odseku.

Na lanskem občnem zboru odobreno V. mesto »Cesarja Francja Jožefa I. jubilejske ustanove za učiteljske sirote na Kranjskem« smo izmed dveh priglasenih prosilcev oddali Kazimirju Pretnarju, di-jaku VI. gimn. razreda. Ob cesarjevem 66letnem vladarskem jubileju je bilo torej obdarovanih pet učiteljskih sirot po 80 K.

Ako še povem, da je društvene posle vodil in opravljal dosedanjí odbor, je s tem moje skromno poročilo pri kraju.

Naše društvo šteje letos 63 pokroviteljev, 220 pravih članov in 105 podpor-nikov.

Končno izrekamo vsem dobrim in blagim dobrotnikom in podpornikom še na tem mestu svojo najsrčnejšo zahvalo. Da nam jih Bog poživi! (Splošno odobra-vanje.)

Ko se je vzelo tajniško poročilo brez debate in odobruje na znanje, je dobil

besedo društveni blagajnik tov. Jakob Dimnik, ki je poročal tako-le:

Slavni občni zbor!
Od zore do mraka sred trdega dela za blagor človeštva živeli vse dni! »Uč. T.« 1913.
Danes praznuje naše društvo dvaj-setletnico svojega obstanka in z društvom praznujemo ta dvajsetletni jubilej tudi trije odborniki, in sicer: tov. Režek, Fur-lan in jaz. Tov. Režek in moja malenkost sva vseh teh 20 let društvena funkcionar-ja, in sicer tov. Juraj Režek tajnik in jaz pa blagajnik. Tov. Jakob Furlan je bil do leta 1904. odbornik, l. 1904. drugi pod-predsednik in od leta 1905. je pa pred-sednik. Odbor za l. upravno leto je bil pa sledeči:
Žumer Andrej, predsednik;
Raktelj Fran, I. podpredsednik;
Kecelj Alojzij, II. podpredsed-nik;
Režek Juraj, tajnik;
Dimnik Jakob, blagajnik;
Cepuder Josip, Furlan Ja-kob, Janežič Janko in Likar Janko, odborniki.
Izvemši prvega društvenega leta je ves čas v odboru tudi tov. Engelbert Gangl.

Prvi društveni predsednik je bil po-kojni Andrej Žumer, in sicer do leta 1902. Tega leta je bil izvoljen predse-dnikom tov. Frančišek Gaberšek. Na občnem zboru leta 1903. je tov. Gaberšek odložil to častno mesto. Namesto njega je prevzel predsedniško mesto I. podpred-sednik tov. Josip Cepuder, ki se je pa kmalu po občnem zboru odpovedal; zato je vodil društvene posle l. 1904. II. podpredsednik tov. Jakob Furlan, ki je bil naslednje leto izvoljen predse-dnikom. Od leta 1905. dalje je tov. Jakob Furlan predsednik, tov. Luka Je-lenc I. podpredsednik in tov. Ignacij Križman pa II. podpredsednik.

Posel pregledovalca računov pa o-pravlja najdlje in tudi kar najbolj vestno tov. Alojzij Kecelj, in sicer od 1901 dalje.

Prva leta sta bila prav delavna dru-štvena odbornika tudi tovariš Fran Čr-nagoj in Janko Likar, ki sta se pa leta 1905., ko smo razširili društveni de-lokrog tudi na Primorsko in Štajersko, prostovoljno umaknila na ljubo dvema to-varišema iz naših sosednih slovenskih dežel.

Po tem uvodu prihajam k blagajni-škemu poročilu za tekoče leto. Podrob-nosti ne bom navajal, ker sta to vse na-tančno pregledala pregledovalca računov in bosta tudi poročala, v kakšnem stanju se nahajajo računi. Omejil se bom — ka-kor lansko leto — na glavne podatke.

Lansko leto ob tem času je znašalo naše imetje brez zaloge knjig K 85.723:27, letos pa — brez zaloge knjig — 92.741:47 kron; napredovali smo torej za K 7018:20. Zaloge knjig je pa vredna po 35% odbit-ku K 15.000. Vse naše imetje znaša ob dvajsetletnem jubileju K 107.741:47. Ru-bikon je prekoračen; podvizati se mora-mo, da čimprej izpopolnimo tudi drugi stotisočak. In v to pomozi Bog!

Blagajnik tov. Jakob Dimnik po-roča:

Računski zaključek za XX. upravno leto.

Letošnji promet.

Št.	Prejemki	K	h
1.	Saldo l. 1913	897	21
2.	Dividenda H. in P. U. K. za l. 1913	17	50
3.	Dividenda Učiteljske tiskarne	165	—
4.	Letnina in darila	5718	15
5.	Dvignjene obresti iz Mestne hranilnice Ljubljanske	471	27
6.	Dvig iz Kmetске posojilnice Ljubljanske okolice	350	—
7.	Kuponi dveh srečk	14	—
8.	Kuponi dveh obligacij	12	—
9.	Plačane obresti	2391	—
		10.036	13
Št.	Izdatki	K	h
1.	V Kmetsko posojilnico vložil	2900	—
2.	V Hranilnico in Posojilnico Učiteljskega Konvikta vložil	888	50
3.	Upravní stroški	645	80
4.	Učiteljski Tovariš za l. 1914	10	08
5.	Davek	130	22
6.	Avstrijski »Rdeči križ«	350	—
7.	Inserat v U. T.	50	—
8.	Ces. F. J. I. jub. ustanova	400	20
	Promet:	5.374	80
	Prejemki	K 10.036:13	
	Izdatki	5.374:80	
		K 15.410:93	
	Saldo l. 1914	K 4661:33	

»Zvonček« ima v 1. št. XVI. letnika to lepo in zanimivo vsebino: 1. Andrej Rapè: Pod božičnim drevescem. Išem. 2. Fran Žgur: Na bojnem polju. Pesem. 3. Cvetinirski: Krožnik breskev. Povest. 4. Tinče Ravljen: Milko in solnček. Pesem. 5. † Sebastijan Krotky. Podoba. 6. Fran Žgur: Molitev. Pesem. 7. Stric Tone: Čitati — dobro, poizkusiti — bolje! Poučni spis. 8. Davorinov: Prošnja. Pesem. 9. Janko Leban: Tolažba. Pesem. 10. † Herman Rudež. Podoba. 11. L. M. Školjski: K stricu. Povest. 12. † Valentin Lavbič. Podoba. 13. Davorinov: Stotnikovo pismo. Pesem. 14. Fr. Rojec: Vzdihi. Pesem. 15. Fran Žgur: Obljuba Gospodu. Pesem. 16. Pouk in zabava: Zastavica v podobah. — Zimski večer. Pesem. — Slovenski učitelji — junaki. — Star kmet na bojišču. — Kotiček g. Doropoljskega. — Kaj naj pišem g. Doropoljskemu? Podoba. 17. V šestnajsto leto.

Kranjske vesti.

Anton Cirman.

V Št. Vidu nad Ljubljano je umrl tovariš Anton Cirman, nadučitelj v pokoju in hišni posestnik, v 66. letu svoje dobe. — Iz VI. gimn. razreda je prestopil na učiteljsko, saj so v letih 1872. in 1873. učiteljstvu obetali zlate gradove. — Ves čas svojega učiteljevanja je bil zaveden član našega tožnega in težkega stanu, ki je njega križe in nadloge lažje prenašal ob svoji prirojeni dovornosti in ob veselju do petja, ki ga je kot dober pevec basist vedno rad gojil. Bil je blagega značaja in neomajno naprednega mišljenja, spoštovan in cenjen med znanci in prijatelji. Bodi mu ohranjen časten spomin! Njegovi rodovini iskreno sožalje!

—r— Na šentjakobski šoli v Ljubljani so bili na Silvestrov večer pogoščeni vsi ranjenci in strežniki z gnatjo, kruhom, pecivom, z vinom, jabolki, s čajem in obdarovani s cigaretami in z razglednicami. Za to pogostitev so prispevale v prvi vrsti učenke šentjakobske šole, dalje učiteljstvo te šole, deželni odbor kranjski in razne ljubljanske tvrdke. Bodi izrečena vsem iskrena zahvala. — Učenke šentjakobske šole so tudi neumorne v tem, da pletejo že od meseca septembra za naše vojake. Izdelale so že nad 500 kosov. Mladim našim delavkam srčna hvala!

—r— Iz ljudskošolske službe. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je vzel v vednost, da se je izprašana učiteljica Ana Kotnikova kot brezplačna preizkusna kandidatinja sprejela na dvorazrednico na Brdu; izprašana učiteljica Katarina Megličeva pa kot brezplačna poizkusna kandidatinja na trirazrednico v Komendi; nadalje, da sta učiteljici s. Kerubina Rihar in s. Pija Garantini izstopili, absolvirani učiteljski kandidatinji s. Gracijana Koršič in s. Imalda Koncilja pa vstopili na uršulin-ski osemrazrednici v Mekinah. — Začasni učitelj na petrazredni ljudski šoli v Št. Petru na Krasu je postal izprašani učiteljski kandidat Franc Rant.

—r— Iz Gorenjega Logatca nam pišejo: Pri tukajšnji šolski prireditvi v korist nabave tople obleke našim vojakom je bilo dohodkov 145 K 24 h; za ta denar se je kupilo volne ter so učenke napravile 8 parov gamaš, 1 par nogavic, 2 para zappestnikov, 20 komadov šerp, 50 komadov avb in 60 parov volnenih krajcev za na noge. Razentega je tuk. šolska mladina sodelovala tudi pri prireditvi gosp. obeh Logatcev v korist »Rd. križu«; pri tej prireditvi je bilo dohodkov 800 kron.

—r— Za begunce iz Galicije, poslano c. kr. deželnemu predsedstvu: učiteljica Avgusta Matanovičeva v Ljubljani 5 K; Fran Klinar, vpok. učitelj v Ljubljani 4 K.

—r— Tovariš Vekoslav Lilla, nadučitelj na Polšniku, je že dlje časa v srbskem ujetništvu v Nišu. Bil je ranjen od šrapnela in ujet.

—r— Umrla je dne 28. decembra l. l. v Gornjem Tustanu pri Moravčah po dolgi in mučni bolezni Marijana Pirnatova, rojena Resnikova, v 72. letu svoje starosti. V sredo, dne 30. decembra l. l., dopoldne pa smo shranili njene posmrtno ostanke pri Sv. Martinu v Moravčah k večnemu počitku. Pokojnica je bila svojim otrokom predobra mati, sosedom dobrohotna pomočnica in modra svetovalka, vsem siromakom od blizu in daleč pa usmiljena dobrotnica. To zlato kmetiško srce naj sladko počiva v ljubi zemlji domači! Umrla je bila mati profesorja Makso Pirnata v Kranju, ki mu izrekamo ob smrti ljubljene matere iskreno sožalje!

—r— Na Uncu pri Rakeku je umrl na svojem posestvu g. Lovro Šebeničkar, poštar v pok., mnogoletni občinski odbornik, bivši preds. krajnega šolskega sveta na Rakeku, kakor tudi večletni

predsednik okraj. cestnega odbora. Rajnik je bil vrl narodnjak in iskren prijatelj slovenskega šolstva in učiteljstva. Naj mu bo lahka zemlja slovenska, ki jo je ljubil od vsega srca!

—r— Tovariš Ivan Kocijančič, nadučitelj v Bušči vasi pri Krškem, ki se že od začetka vojne nahaja v bojnih vrstah na južnem bojišču — najprej ob črnogorski, sedaj pa ob srbski meji — je povišan za nadporočnika. Čestitamo!

—r— V Zagorju ob Savi je tudi vojaška rekonvalescentna bolnišnica »Rdečega križa«. V njej je stalno 30 vojakov-ranjencev, oziroma bolnikov, ki jim strežejo domače dame z veliko požrtvovalnostjo pod skrbnim vodstvom ljudomilega našega zdravnika dr. Toma Zarišk. Ob sebi umljivo je, da je pri tem patriotičnem delu tudi naše učiteljstvo na svojem mestu, saj je bolnišnica nastanjena v ljudski šoli v Toplicah. Učiteljstvo oskrbuje bolnike s primernim čitvom in sodeluje pri vsakem poslovanju z največjim navdušenjem. Čast in hvala mu!

—r— Seja deželnega šolskega sveta za Kranjsko dne 12. t. m. Reši se več disciplinarnih slučajev. — Naučnemu ministrstvu se predlaga, da podeli nekemu nadučitelju naslov »ravnatelj«. — Suplentoma Francu Stoparju in Francu Dolžanu v Rudolfovem se prizna starostna doklada. — Pravi učitelj Josip Malnar na državni gimnaziji v Kranju se stalno namesti in dobi naslov »profesor«. — Več državnih ustanov dobe gojenci in gojenke c. kr. učiteljske v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda silno občuti današnjo krizo. Ob zaključku l. 1914. se je pokazalo, da so prispevki podružnic zaostali za 37.750 K za letom 1913. Tudi drugi njeni viri so se močno skrčili, ako niso popolnoma usahnil. Nasprotno pa so družbeni izdatki vedno enaki, ker zdržuje vse svoje zavode. Kaj nam obeta leto 1915?!

Štajerske vesti.

Ivan Ličar.

O rajnem tovarišu Ivanu Ličarju smo prejeli še te vrstice:

Kakor mnogo drugih slovenskih učiteljev, tako se je tudi tovariš Ivan Ličar nemudoma odzval cesarjevemu pozivu ter odhitel pod zastavo. Poslan na južno bojišče, si je tam nakopal zavrato bolezen — legar. Prepeljali so ga v garnizijsko bolnico, kjer je pa dne 16. grudnia m. l. končal mlado življenje jedva v 25. letu starosti. Pogreb se je vršil dne 18. grudnia v Buda-Pešti. — Pokojnik, rodom Trboveljčan, je dovršil ljubljansko učiteljsko, naker je služboval v brežiškem političnem okraju kot okrajni pomožni učitelj. Ker je bil simpatična osebnost in poleg tega izboren godbenik, je bil povsod, kjerkoli je deloval, jako priljubljen. Posebno mojstrsko je obvladal klavir, in slast je bila poslušati ga, kadar so tekali njegovi spretni prsti po tipkah tega instrumenta. Tik pred odhodom na bojišče se je poročil z gospico Jožico Bračičevo iz ugledne učiteljske rodovine Bračičeve v Št. Vidu pri Planini. Zapušča torej mlado vdovo. Bodi ohranjen ljubeznivemu tovarišu-junaku trajen spomin in naj mu bo daljna ogrska zemlja lahka!

—r— Kletarski tečaj se vrši na deželni sadjarski šoli v Mariboru od 18. do 23. januarja. Pogoji za obisk so običajni. Javiti se je treba ravnateljstvu.

—r— Deželno žensko učiteljsko v Mariboru je bilo zopet otvorjeno dne 4. januarja 1915.

—r— Odlikovanje. Naučni minister je podelil celjskemu okrajnemu šolskemu nadzorniku Jožefu Supanku za njegovo zaslužno delovanje v šolstvu naslov ravnatelja. — Čestitamo!

—r— Učiteljstvo za »Rdeči križ«. Voditelj šole v Ksaveriju, tovariš Josip Terčak, je nabral za »Rdeči križ« 212 K 95 h v denarju, 152 komadov perila, prodal 100 kom. razglednic, nabral 3 velike zabojne suhega sadja ter 2 velika zaboja jabol. Učenke te šole so pod vodstvom učiteljice Agneze Pirčeve napletle za vojake naslednje pletenine: 34 parov nogavic, 33 parov zappestnikov, 31 komadov čepic in 1 komad pokrivač. Denar za ta material v znesku K 76:40 je nabralo učiteljstvo.

—r— Iz Ljutomera pišejo: V Radoslavcih je umrl v starosti 77 let posestnik Anton Božič. V mladih svojih letih je doživel znamenite slovenske tabore in ostal navdušen narodnjak do smrti. Dpisoval si je mnogo z raznimi starejšimi slovenskimi voditelji; ta korespondenca je ohranjena in se bo iz nje priobčilo vse, kar je spomina vredno. Pokojni Božič je užival

veliko zaupanje svojih rojakov; bil je dolgo vrsto let župan v domači vasi, načelnik malonedeljskega krajnega šolskega sveta, član ljutom. okr. zastopa, član načelstva ljutom. okrajne posojilnice itd., še na stara leta se je izredno živahno zanimal za naše domače politično življenje. Naj bo staremu taboritu in prijatelju narodnega šolstva zemljica lahka!

—r— Zahvala. G. dr. Jakob Rajh, odvetnik v Gradcu, je blagovolil o priliki smrti svojega brata g. pravnika Juro Rajha podariti ubožnim učencem tukajšnje šole vsoto 20 K. Za ta velikodušni dar izreka v imenu obdarovanih najtoplejšo zahvalo vodstvo deške in dekliske šole.

Št. Jur ob Juž. žel., 24. dec. 1914.

—r— Štajerski deželni šolski svet je imenoval Angelo Lebarjevo za definitivno učiteljico na Polenškaku in Regino Gobčovo za definitivno učiteljico pri Sv. Lovrencu nad Mariborom. — Začasno je vpokojena definitivna učiteljica na slovenski šoli v Vitanju Marija Lindtnerjeva. — Definitivni učiteljici v Trbovljah Eleonori Voduškovici in definitivnemu učitelju v Smarjeti pri R. T. Karlu Drogeniku se je dovolilo zamenjati službeni mesti.

—r— Dva brata odlikovana. V »Edinosti« čitamo: Mariborski bogoslovec St. Jurko, ki se ni odpovedal vojaški službi in je moral zaradi tega v vojno, je v 24 urah trikrat avanziral. Jurko se je pred nekaj tedni vrnil s severnega bojišča ranjen v Maribor. Ko je ozdravil, je prejšnji teden bil od torka na sredo najprvo povišan za narednika, potem takoj za kadet-aspiranta in nazadnje za kadeta. Jurko je bil še povrh tega zaradi svojega hrabrega zadržanja pred sovražnikom odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo. — Brat g. Jurka, učitelj Vitko Jurko, je bil zaradi hrabrosti pred sovražnikom odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo. Oba odlikovanca sta sinova tovariša Blaža Jurka, učitelj Jurko je tudi zet tovariša Antona Onusa. — Vsem čestitamo!

—r— Šolski svetnik Albert Gauby je umrl v 78. letu. Bil je v Gradcu in na Štajerskem sploh dobro znan kot pedagog.

—r— Iz ormoške okolice nam pišejo: V noči od 8. na 9. januarja t. l. so neznan izumrli udri v šol. poslopju na Humu skozi okno v stansko sobo naduč. Porekarja Ant. ter mu odnesli obleke in nekaj denarja v vrednosti nad 300 K. Odnesli bi še več, pa se je nadučitelj zbudil v drugi sobi ter jih splašil. Streljal je za njimi, a ni jih dosegel. Pomiljujemo tovariša, ki se v svojem službenem kraju že 27. let trudi in sedaj v težavah na stara leta samotari, medtem ko ima že 3. leto soprogo s 4 otroki v Mariboru, da so zadnji v šolah, in sedaj sina na severnem bojišču.

—r— Nova podružnica »Schulvereina«. Pred kratkim so ustanovili na Grobelnem novo podružnico nemš. »Schulvereina«.

—r— Sklicanje štajerskega deželnega zbora? »Grazer Volksblatt« piše, da so štajerske deželne finance v takem stanju, da je postalo zvišanje rednih deželnih dohodkov neizogibno. Zato ne preostaja ničesar drugega, kakor sklicanje deželnega zbora, da se omogoči ustavna rešitev tega perečega vprašanja. — Kolikor je vobče znano, stoji vlada na stališču, da v vojnem času tudi deželni zbor ne morejo uspešno delovati. To bo veljalo pač tudi za štajerski deželni zbor.

—r— Šolstvo v Mariboru. Dne 4. t. m. se je pričel pouk na obeh nižjih letnikih c. kr. moškega učiteljskega in na vseh štirih letnikih deželnega ženskega učiteljskega, s 7. t. m. pa se je pričel tudi pouk na c. kr. vladnici moškega učiteljskega. S tem se je pouk pričel na vseh naših učnih zavodih, in mesto dobiva zopet nekoliko starega lica. Na c. kr. moškem učiteljskem so letos božične počitnice odpradle. Prosto je bilo samo čez praznike. Moško učiteljsko je bil edini zavod brez božičnih počitnic.

Goriške vesti.

—r— Otlica. Kakor poročajo s severnega bojišča, je bil tamkar ranjen tovariš Miha Vrčon, voditelj ljudske šole na Otlici.

—r— Emil Komel, učitelj glasbe v Gorici, leži med obolimi vojakov v Gradcu.

—r— Dol-Otlica. V stalni pokoj je stopil tovariš Edmund Čibej, nadučitelj na Dolu. Okolo 25 let je poučeval gorski šolski drobiz in se ni zbal ne burje ne mraza. Vsem mlajšim in tudi starejšim občanom ostane v trajnem spominu.

—r— Božičnica na zavodih društva »Šolski Dom« se je vršila tudi letos kakor po navadi. Tudi v tem nemirnem in skrbi polnem času so naši rodoljubi čutečega srca odprli svojo radodarno roko za našo ljubljeno deco. Brez leska in bleska so bili

obdarovani otroci kar v šolskih sobah. — Obdarovanih je bilo 15 razredov, in sicer: 3 otroški vrtci, 4 razredi v »Malem Domu« in 4 deški ter 4 dekliski v »Šolskem Domu«. Ubožnejši so dobili oblačila ali črevlje, ostali pa kolače, škatlice, svinčnike, peresa, ročnike, zvezke in celo jaslice za izrezavanje. V vsem je bilo obdarovanih 374 otrok. Razdelilo se je med nje 84 parov črevljev, 194 oblek, 5 jopičev, 8 parov hlač, 1 havelok, 8 klobukov, 27 predpasnikov, 8 šerp za na glavo, 3 ženski klobuki, 20 parov nogavic, 8 parov rokavic in 9 klobučkov za punčke.

—r— Iz Furlanije pišejo »Soči«. Vojaško sodišče v Gorici je obsodilo učitelja Rizzatta iz Furlanije zaradi pospeševanja beguncev čez mejo. Prepeljali so ga z vojaško eskorto v Ljubljano.

—r— Tovariš Pavel Toroš, učitelj v Vedrinjanu, je služil v 97. pehotnem polku, 1. stotnija. Bojeval se je v Galiciji, a od 9. oktobra pret. leta dalje ni o njem nobenega glasu več.

—r— Plave pri Gorici. Pišejo nam: Po iniciativi tukajšnjega vodstva se je nabral med šolsko mladežjo v prid našim vojakom znesek K 52:22. — Razentega so nabrali učenci veliko vrečo robidnega listja, ki smo ga poslali na pristojno mesto.

Tržaške vesti.

—r— Učiteljstvo C. M. šol v Trstu je v mesecu grudnu pret. l. od svoje plače darovalo: mobiliziranemu tovarišu 20 K, za učne potrebščine učencem, katerih očetje so na bojišču, K 9:23, za »Rdeči križ« 10 K. Skupaj K 39:23.

—r— V vojnem ujetništvu je tovariš Andrej Čok, učitelj v Trstu. Ujet je bil na južnem bojišču ter se nahaja med onimi našimi vojakmi, ki jih je morala Srbija izročiti Grški. Tovariš Čok bo torej čas ujetništva preživel na otoku Syrosu.

—r— Jubilej slovenskega časnika. Koncem preteklega leta je obhajal gosp. Makso Cotič, glavni urednik »Edinosti« petindvajsetletni jubilej, odkar deluje v uredništvu imenovanega lista. Petindvajset let dela v slovenskem časnikařtvu — to je dolga doba neumornosti, vztrajnosti, potrpežljivosti in samozatajevanja. A delo g. Cotiča je bilo uspešno, to moramo odkrito priznati. V veliki meri gre »Edinosti« in njenemu glavnemu uredniku zaslug, da se je slovenstvo v Trstu tako mogočno dvignilo, zakaj dobilo je svoje korenine v tržaškem slovenskem šolstvu, ki mu je zopet »Edinost« navdušena pospeševalka, bodreč tržaške Slovence k požrtvovalnosti v korist narodnega šolstva. Ta požrtvovalnost je naravnost brezprimerna, imponujoča in sijajna! Dokler bidejo srca tržaških Slovencev v tako veličastnih plamenih ljubezni in žrtvovanja do naših kulturih vprašani, toliko časa je zagotovljen našemu narodu od Adriji obstoj, in sicer trdnjše od kraških skal! — Že z ozirom na napredek in blagotvorno delovanje našega narodnega šolstva na tržaškem ozemlju in v Trstu samem, ki ima ob tem vselem dejstvu tudi skromni glavni urednik »Edinosti« svoj pošten delež, se njegovega časnikařskega jubileja tudi mi kot glasniki in propagatorji koristimo in interesov slovenskega učiteljstva in šolstva od srca veselimo in mu iskreno čestitamo! Na zdar, ljubi tovariš Makso! — K Cotičevemu jubileju nam pišejo iz tržaških učiteljskih krogov: Novega leta dan je praznovan glavni urednik »Edinosti«, g. Makso Cotič 25-letnico urejevanja našega lista. Za nas je pomemben ta jubilej, ker teče delo časnikařstva in delo učiteljstva nekako vzporedno in se ta dva poklica nekako izpolnjujeta, zakaj učiteljstvo daje narodu elementarno vzgojo in izobrazbo, ki jo časnikařstvo razširja in izpopolnjuje. Sta si pa ta dva stanova precej tesno v zvezi, ker se drug drugega često pri dosegu smotrov neobhodno potrebuje. Učiteljstvo — kot poedinci ali tudi v celoti — se več ali manj peča s časnikařtvom, ako prestrogo ne vzamemo pomena te besede. — Toda danes ni čas razprave, temveč se nam je pečati z jubileantom samim. Delo njegovo na političnem in s tem časnikařskem polju so ocenili drugi, vendar ne od te strani, ki se nam zdi jako značilna in potrebna priznanja pri g. Cotiču. Kot vzgojevalec se nam je pečati z vzgojo! G. Cotič je namreč eden onih značajev, ki svoj demokratizem in narodno prepričanje uveljavlja na onem mestu, kjer ga človek najbolj pozitivno uveljavlja in lahko najbolj pokaže: na vzgoji svojih otrok! G. Cotič se je namreč vedno zavedal svoje narodne dolžnosti in je svoje otroke tudi pod najtežjimi okoliščinami za otroke pošiljal v slovensko šolo, kar sicer ni navada in je velika hiha

marsikaterega tržaškega slovenskega inteligenta, ki je sicer poln rodoljubja, a na vzgoji otrok greši s tako hibo — seveda, s sto in sto izgovori — da skoraj ni vreden, da ga slovenska družba trpi na onem odličnem mestu, na katerem se nahaja; g. Cotic je eden onih slovenskih inteligentov, ki se ni sramoval tega, da njegov otrok sedi v šolski klopi poleg delavčevega otroka. In vendar je g. Cotic danes lahko ponosen na svoje otroke, ki so mu vedno v čast. To nam dviga njega posebno, in kot dosleden in neizprosni značaj zasluži priznanje in tem iskrenejšo čestitko ob jubileju!

—t— **Otroško veselico** učencev in učenk C. M. šol so zopet ponovili preteklo nedeljo popoldne v gledališki dvorani »Narodnega doma«.

Istrske vesti.

—i— **Z Brega** poročajo: Za naše vojake. Šole v Bregu, Borštu, Dolini in Ricmanjih so odposlale potom okrajnega podpornega pododbora v Dolini 27. decembra 1914 na okrajni podporni odbor zaboj volnenih pletenin, vsebujoč za Boljunc: 5 parov kolenic, 17 parov nogavic, 11 parov rokavic, 5 parov gamaš, 24 parov zapestnikov, 22 čepic, 1 majo in 7 K 65 v kot preostanek od nabranih darov 133 K 93 v; Boršt: 3 pare zapestnikov, 11 parov nogavic, 1 par kolenic, 1 majo od nabranih K 52; Dolina in okolica: 7 parov zapestnikov, 10 parov rokavic, 2 para nogavic, 10 parov kolenic, 7 parov gamaš, 13 avbic in preostanek darov 96 K, ki so bili nabrani tako-le: V Prebenegu po Val. Šviligoju in Ivanu Bandi 60 K, Kroglice 2K 40 v, Kastelec 13 K 40 v, Socerb 10 kron 30 v, Mačkollje 18 K 50 v, Ulica 5 K 70 v, Dolina 85 kron 50 v, Osp 21 K 60 v; Ricmanje: 6 parov nogavic, 6 avbic, 7 parov kolenic, 8 parov zapestnikov; Osp: Iz Ospa so se izdelani predmeti poslali posebe na okr. podporni odbor. Že omenjenima Šviligoju in Bandiju ter nabiralateljcam: Emi Lenarčičevi, Dorici Kanzlerjevi, Avgusti Resovi, Milki Králjčevi, Emiliji Turkovi, g. Čehovi in Mariji Novakovi izreka vodstvo pododbora iskreno zahvalo za trud pri nabiranju darov ob neprijetnem in slabem vremenu ter za trudapolno in vztrajno nadzorovanje pri izdelovanju označenega blaga!

Splošni vestnik.

Ultraradium. V sredni Aziji, in sicer v Ferghanski pokrajini so zasledili novo kovino, podobno radiju, s svojimi učinki pa jako pretega radij. Učenjak, ki ga je odkril, ga je poslal v kemični laboratorij v Moskvi. Novo kovino so nazvali ultraradium. Spojen s kislino razvija veliko stopinjo mraza. Blago, ki pride s to kovino v zvezo, izgubi velik del svoje teže. Pravijo, da je naravnost »čudežna kovina«.

Koliko donajajo tujci Italiji? »Giornale d'Italia« trdi, da izgubi Italija letos zaradi vojne 500 milijonov lir, ker ni tujcev. — Koliko milijonov pa zaslužijo vsako leto italijanski delavci po vsem svetu, ki so letos doma? Tudi ta vsota milijonov bi bila velika!

Nadvojvoda Karel Franc Jožef Avstrija d'Este. Glasom cesarske odredbe z dne 31. oktobra t. l. je prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef upravičen, da sme zase in za svoje enakorodne naslednike združiti ime in grb rodovine Este s svojim lastnim imenom in grbom. Pod-

laga tej cesarski odredbi tvori testamenterična odločba nadvojvode Frana Ferdinanda z dne 3. junija 1907. — Nadvojvoda Fran Ferdinand je po smrti vojv. Franca V. Modenskega dne 20. novembra 1875 podedoval z modensko zapuščino obenem tudi naslov Este in se je od tedaj imenoval s cesarskim dovoljenjem Franc Ferdinand Avstrija d'Este. Šele ko je glede prestolonasledstva prišel na prvo mesto, se je odpovedal, četudi ne formalno, naslovu Este. Nadvojvoda Franc Ferdinand je svoj čas podedoval po vojvodi Modenskem 80 milijonov goldinarjev z obveznostjo, da sprejme in nosi ime Este, ki bi sicer s smrtjo vojvode Franca V. ugasnilo. Princa pretendent don Karlos in don Alfonso, sta dobila vsak po en milijon v gotovini, poslednji razentega grad Chlumeck na Češkem. Po tragični smrti nadvojvode Franca Ferdinanda ni bilo jasno, v koliko je cela zapuščina obremenjena z modensko substitucijsko obveznostjo, posebno glede posestev Konopišt in Chlumeck, ki sta bili kupljeni z denarjem iz modenske zapuščine.

Novi bosenski deželni načelnik podmaršal pl. Sarkotić je prišel že v Sarajevo in prevzel svojo službo. Korešpondenca »Wilhelm« poroča, da je bil imenovan tudi že tajnim svetnikom. — Novi načelnik je po rodu in mišljenju Hrvat. — Sploh je zadnji čas bilo povišanih do visokih stopinj več Hrvatov.

Enokronski bankovci in polkronski novci. Pred kratkim so izdelali za manj nego 20 milijonov kron enokronskih bankovcev. Kdaj jih bodo izdali, še ni določeno. Izdati nameravajo tudi nikelnaste polkronske novce.

Naše pomorsko ribarstvo. Ravno kar so došli uradni statistični podatki o našem pomorskem ribarstvu v l. 1912 in 1913. (t. j. za čas od aprila 1912 do maja 1913). Skupna vrednost v tem času nalovljenih morskih rib znaša 11.101.937 kron, in sicer za 709.261 K več kot predhodnje leto. Sardel so nalovili 4.289.315 kg; škombrov 1.481.774 kg; tonine 132.015 kg; jegulj 204.576 kg itd. Na ribolovu je bilo zaposlenih skupno v imenovanem poslovnem letu 17.566 domačih ribičev s 5137 čolni. Vrednost čolnov, mrež in drugega potrebne ribiškega orodja znaša okolo 7 milijonov kron.

Pojasnilo. Kakor znano, je c. kr. železniško ministrstvo dovolilo sorodnikom, ki žele obiskati svoje v vojni ranjene ali obolele sorodnike, 50% popusta. K tej naredbi je pripomniti, da velja to le za one ranjence in obolele avstrijske bojevnike, ki se zdravijo v teritoriju avstrijske ali nemške države. To velja tudi za sorodnike, ki bi se hoteli udeležiti v teh državah pogreba svojcev. K sorodnikom so uštete tudi zaročenke (neveste) obolelih ranjenih in umrlih vojaških oseb. Istotako imajo pravico do 50% popusta vožnje vse one ženske, ki dokažejo, da nameravajo kakega obolelega ali ranjenega avstrijskega vojaka obiskati z namenom, da se tam naglo poroče.

Ženske v sovražni ogleduški službi. Z merodajne strani razglašajo: Javnost se opozarja, da uporablja sovražno inozemstvo pogosto za ogleduško službo na železnicah brez spremstva potujoče, navidezno popolnoma nesumljive ženske. Take ogleduškinje, večkrat mlade, lepe in elegantno oblečene, se pririnejo med vožnjo po železnici do vojaških krdel, poizkušajo dognati, od kod prihajajo in kam so namenjena, h katerim oddelkom spadajo in v koliko je nadomestno moštvo izurjeno, skratka, poizkušajo nabrati raznovrstne vojaške informacije, ki njih izdanje more imeti za lastno vojsko najškodljivejšie posledice. Poudarja se, da je podajanje katerikoli si bodi vojaških informacij nepoklicanim prepovedano, da se pred nepredvidnim govorjenjem v pričo neznancev svari in da je brezpogojna dolžnost vsakega, naj bo vojak ali ne, sumljive osebe takoj ovaditi (poveljstvu železniške postaje, železniškemu osebju, policijskim organom), oziroma tem osebam — če bi hotele pobegniti — beg zabraniti ter najbližji civilni ali vojaški oblasti izročiti.

Radirke bodo dražje. Tovarnice nazznanjajo trgovcem z okrožnico, da bodo z novim letom radirke celih 35% dražje. Pravijo celo, da cene še poskočijo. Vzrok je ta, da so prihajale sirovine iz inozemstva, v glavnem iz Anglije, zdaj pa je dovoz nemogoč — ker so celo nevtralne države prevoz prepovedale, nekaj ta material se smatra za vojno kontrebando.

— **Sijajen zgled rodoljubja** — na bojišču. Na severnem bojišču je padel te dni enoletni prostovoljec, absolvirani inženir I. R. Riegerl iz Mlade Boleslavi na Češkem. V svojem testamentu je sijajno dokumentiral svoje češko rodoljubje, spominjši se važnih narodnih institucij: Osrédnje Šolske Matice z 20.000 K, »Severo-

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

češke Jednote« z 10.000 K in ženskih in dekliških društev v Mladi Boleslavi (z lokalnimi dobrodelnimi nameni vred) z 10.000 kronami.

Razpust srednješolskih dijaških društev na Hrvatskem. Hrvatska vlada je razpustila z dekretom z dne 27. decembra 1914, št. 32.742, vsa dijaška literarna, glasbena in druga društva na srednješolskih zavodih. Izvzeta so le udruženja skoutov. Na hrvatskih srednjih šolah so bila dijaška društva vzgojevalnega značaja dosedaj dovoljena.

Denuncianta zadela zaslužena kazen. Po »Eidinosti« z dne 5. t. m., št. 5, posnemamo: Pred sodiščem v Splitu se je vršila te dni razprava proti Matiji Turicu, ki je svoj čas denunciral profesorja Buzulica in Gruica zaradi nelojalnih činov, vsled česar sta bila aretirana. Izkazala se je njiju nedolžnost in sta bila izpuščena na svobodo, na kar sta tožila Turica zaradi obrekovanja.

zika. Ko mu je bilo 17 let, mu je umrl stric ter mu zapustil svoje posestvo pri Jakinu. Leta 1853. je odšel na Dunaj, kjer je štiri leta kasneje končal svoje juridične študije. Poleg teh študij se je bavil tudi z matematiko, jezikoslovjem in godbo. Leta 1858. mu je umrl oče. Za svojega bivanja v Jakinu leta 1859. je naletel na Vukovo zbirko narodnih pesmi, ki so ga tako navdušile, da se je popolnoma posvetil proučevanju hrvatskega jezika. Kot plod tega proučevanja je leta 1867. izdal na Dunaju v italijanskem jeziku svojo gramatiko »Grammatica della lingua serbo-croata (ilirica)«. Leta 1869. je bil imenovan za suplenta na dubrovniški gimnaziji. Leto kasneje je napravil izpit iz slovanskih in klasičnih jezikov, nakar je bil imenovan za profesorja. Leta 1870. je bil izvoljen za poslanca v dalmatinskem deželnem zboru, ki ga je dvakrat poslal v dunajski parlament. Budmani je napisal celo vrsto znanstvenih razprav. Navajamo samo nekatere: »Dubrovački dijalekt, kako se sada govori«, »O postanku slova »z« u slavjanskim jezicima«, »Pogled na historiju naše gramatike« itd. Leta 1887. je napisal »Praktično gramatiko ruskega jezika«. Po smrti Daničića je bil Budmani leta 1883. poklican v Zagreb za urednika akademičnega besednjaka hrvatskega ali srbskega jezika. Od črke »d« je z največjim uspehom uredil 14 zvezkov, s čimer se je ovekovečil v narodu. Budmani je bil pravi član Jugoslovanske akademije v Zagrebu, dopisujoči član ruske akademije v Petrogradu, član srbske akademije v Belgradu in častni član »Matice Srbske« v Novem Sadu. Leta 1884. je stopil v stalni pokoj, leta 1906. pa se je stalno preselil na posestvo v Jakin, kjer je sedaj tudi umrl. Slava njegovemu spominu!

— **Angleški dijaki in vojna.** Noben kraj v Angliji ni doživel take izpremembe kakor Oxford in Cambridge. Komaj je vojna izbruhnila, je bil glavni stan kar preplavljen z dijaki. Neštevilno mladih ljudi je odhitelo, kakor poročajo »Times«, iz gimnazije namesto na vseučilišče kar direktno na fronto. Rezultat je bil ta, da je število dijakov na imenovanih vseučiliščih padlo na polovico. In število pada še vedno. Cambridge je izgubil tekom zadnjega semestra 230 dijakov. Mnogo jih je odšlo na bojišče tekom božičnih praznikov, in za prihodnji semester računajo v Cambridge samo še s 50 slušalci, v Oxfordu pa s 25. Oni, ki ostanejo, se omejujejo večinoma na vojaške vaje in čakajo na imenovanja. V študijskih namenih se mude le še dijaki nevtralnih držav in pa Indijci. Razeztega še dijaki, ki so prišli v Oxford in Cambridge zato, ker so jim vrata nemških vseučilišč zaprta, in pa medicinci, ki jim je bilo priporočeno, naj dokončajo svoje študije, ker morejo tako najbolje služiti armadi in domovini. Vsa mladina Anglije je pohitela pod orožje, a nikjer ni opaziti tega tako jako, kakor v Oxfordu in Cambridge. Ceste niso več polne mladih dijakov, ki hite na vseučilišče. Motorna kolesa so bila odposlana na fronto, igrališča izpremenjena v vojaška vežbališča. Nogometna tekma vsak teden enkrat, to je že jako velik dogodek. K izpitu prihajajo dijaki v uniformah, in morda prvič, odkar obstojita imenovani dve vseučilišči, zahajajo slušatelji k predavanjem v vojaških oblekah.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Današnji št. so priložene ček. položnice, za katere naj c. naročniki nakažejo tudi 5 v — saj še vedno prihranijo 7 v. Oni, ki so za t. l. že plačali, nimajo položnice, ampak na naslovem pasu zelen križec. — Vsa plačila za list naj se naslovijo **le na upravništvo**, ker se s tem olajšuje poslovanje, in naj se navede vedno **tek. štev. naročnika**, ki je na naslovem pasu.

Za leto 1914 še mnogo c. naročnikov ni plačalo naročnine. Vljudno prosimo, da se kmalu odzovejo, ker mora tudi upravništvo poravnati tiskarni vse račune. Tudi stari dolžniki naj se odzovejo oz. nadaljujejo s pričetimi odplačili, ker račune in položnice so prejeli že minulo leto.

Pridobivajte novih naročnikov!

Upravništvo.

Nihče ne more ponarejati Kathreinerjeve Kneippove sladne kave!

Vendarle se mnogokrat varljivo slično posnema povsod znana zavolnina s sliko župnika Kneippa.

Zato pri nakupu ne dajte presojiti in zavrnite vse posnemanje!

Vse drugo kot Kathreiner, zlasti odprto, odtehtano blago, je, če še tako ceno, večinoma mnogo predrago plačano.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - - -
- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

Knjigoveznica
Anton Janežič
Ljubljana
Florijanska ulica 14
se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.
Pri večjih naročilih 10% popusta.

Prva gorenjska razpošiljalnica
IVAN SAVNIK
Kranj 172

razpošilja na vse strani sveta najmodernejše in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do 30. novembra K 161.523.59.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2. 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.

Zalagatelj e. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških predpisih.
Toplomeri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd.

Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Orgle, harmonije piana in pianina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici

Tržaška ulica števil. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovararn

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Manufakturna trgovina

J. Grobelnik,

prej Frano Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg 22 nasproti lekarne.

Posebno bogata zaloga

sukna za moška oblačila !!

Najboljši nakupni vir

modernih blagov
za ženske obleke

iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti

rut in šerp.

Bogata zaloga

vsakovrstnih preprog, zaves in garnitur.

Izkušeno dobri šifoni, platuid, kotenine in drugo belo blago.

Zunajna naročila se točno izvršujejo.

P. n. učiteljstvu pri nakupu posebne ugodnosti glede cen in plačila.

Staršem, mladino ljubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek à K 1.—
2. A. Rapè: Mladini, I., II. in III. zvezek „ 1.—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek „ 1.—
4. A. Rapè: Dane „ 1.—
5. J. Slapšak: Turki pred sv. Tilnom „ 1.20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel „ —80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim „ 1.—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje „ —60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek „ 1.—
10. Ivo Trošt: Moja setev, I. zvezek „ 1.—
11. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek „ —20

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

J. Pogáčnik
mizarstvo.

Ljubljana, Marije Terezije c. št. 11 (Kolizej)

Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih : najnovejših slogih. :

Zaloga otomanov, divanov, žimnic : in otroških vozičkov.

Popolna spalna oprava za dve osebi K 350.—

zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta.

Ker je trpežni izdelek je posebno priporočljivo za one, kateri se mnogokrat selijo. **Obstoječa: 2 dvorlatni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, en umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.**

Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 mod. slik.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, r. z. z o. j. v Ljubljani.

Čekovni račun št. 60.312.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se priporočajo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 5%. Obrestovanje se pričenja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsakega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruga plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsakih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesečnih rokov	in sicer	rok	h	rok	h
A v 12	11	à 9 K	12.	4 K	73 h
B „ 18	17	6 „	18.	3 „	56 „
C „ 24	23	4 „ 50	24.	4 „	— „
D „ 30	29	3 „	30.	— „	66 „
E „ 36	35	2 „ 50	36.	1 „	81 „
F „ 42	41	2 „	42.	— „	70 „
G „ 48	47	1 „ 75	48.	1 „	42 „
H „ 54	53	1 „ 50	54.	1 „	26 „

Informacije pošilja zadruga vsakomur franko, kdor vpošlje 20 h v pisemskih znamkah. Na prošnje brez vpošiljave navedenih znamk se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadržni lokal je v Ljubljani, Franciškanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izjemši praznikov vsak četrtek od 1/2. do 1/2. 3. ure popoldne in vsako soboto od 6. do 7. ure zvečer.

Ali ste že pridobili našemu listu novega naročnika?